

stycznym internacjonalizmem. Dawniej postępowe siły mogły tylko marzyć o tym, czego dokonały narody obydwu krajów dla rozwoju czeskoślowsacko-polskiej współpracy w ciągu 15 lat od chwili zawarcia umowy o przyjaźni i współpracy. Nasze narody wyniosły zatem właściwą naukę z lekcji historii.

Karol Maleczyński i Bronisław Turoń

ŚREDNIOWIECZNE SILESIAKA I POLONICA W ZBIORACH BIBLIOTECZNYCH I ARCHIWALNYCH W WIEDNIU

Miesięczny pobyt w Wiedniu (maj 1962 r.) podpisanych przeznaczony był w pierwszej linii na zebranie i uzupełnienie materiałów i literatury zagranicznej do własnych prac (wydanie Geografa Bawarskiego, praca o kopiażach polskich XIV i XV w.). Przy tej sposobności jednak nasunęły się także dalsze problemy: zebranie możliwie licznej kolekcji mikrofilmów z dokumentów Ottona III czy zapoznanie się z zawartością zbiorów rękopiśmiennych archiwów i bibliotek wiedeńskich, zwłaszcza w partiach średniowiecznych. Praca podzielona została między podpisanych w ten sposób, że mgr B. Turoń pracował głównie w archiwach wiedeńskich, prof. K. Maleczyński zaś przeważnie w działach czasopism i rękopisów Nationalbibliothek w Wiedniu. Przeglądnięte tedy zostały inwentarze archiwalne w miarę możliwości i czasu archiwów: Haus-, Hof- und Staatsarchiv, Deutschordens Zentralarchiv, wreszcie Johanniterarchiv. Z braku czasu nie udało się zapoznać ze zbiorami Archiwum Miasta Wiednia (Archiv der Stadt Wien, Felderstrasse 1).

Orientację w skomplikowanym pod względem układu zasobie Haus-, Hof- und Staatsarchiv (Minoritenplatz 1) umożliwiał doskonale opracowany przez L. Bittnera *Gesamtinventar des Wiener Haus-, Hof- und Staatsarchivs*, którego 4 tomy (wydane 1936—1938) dają możliwość przeglądu bogatego zasobu tego archiwum. Szczególnie pomocny w poszukiwaniach jest wyczerpujący indeks do inwentarza, opracowany przez F. Reinolla (wyd. 1940). Prawie w każdym dziale tego archiwum znajdują się polonica i silesiaca, wszystkie jednak w ramach akcji ekstradycyjnej archiwaliów przekazane zostały w latach dwudziestych do Czechosłowacji, Niemiec i w drobnej części do Polski. Wszystkie zanotowane w inwentarzach pozycje dotyczące Śląska do XV w. zaopatrzone adnotacją „ausgeliefert...” Stąd plon poszukiwań w tym archiwum był negatywny.

O wiele bogatsze wyniki dała kwerenda w Centralnym Archiwum Krzyżackim (Singerstrasse 7). Doskonale zorganizowane, uporządkowane i zinwentaryzowane, zawiera bardzo wiele interesującego nas materiału. Doskonały kilkunastotomowy rękopiśmienny inwentarz dokumentów, opracowany przez dr P. M. Tumlera, pt. *Die Urkunden des Deutsch Ordens Zentralarchivs in Wien* pozwala z łatwością dotrzeć do każdego potrzebnego dokumentu. Ujmująca uprzejmość i uczynność kierownika archiwum dr P. Kl. Wiesera zasługuje na szczególne podkreślenie. W Archiwum Krzyżackim znaleziono i zmikrofilmowano siedem dokumentów dotyczących stosunków polsko- i śląsko-krzyżackich z XIII w.:

1243, 1 X, Anagni. Papież Innocenty IV nakazuje dominikanom dopilnować, aby tym, którzy z Czech i Polski udają się ze znakiem krzyża do Krzyżaków w celu walki z poganami w Prusach i na Litwie, nie czyniono żadnych przeszkód, gdyż zarówno oni, jak i ich rodziny znajdują się pod specjalną opieką papieską i mają

takie same przywileje, jakie przysługują krzyżowcom udającym się do Ziemi Świętej. Druk: *Die Urkunden des Deutsch Ordens Zentralarchiv in Wien*, wyd. G. Petteg, Leipzig 1887, nr 188.

- 1261, 23 XII, Viterbo. Papież Urban IV nakazuje dominikanom w Niemczech, Czechach i w Polsce ogłosić wyprawę krzyżową przeciw Prusom i Litwinom, którzy zagrażają Krzyżakom.
- 1265, 30 V, Perugia. Papież Klemens IV nakazuje biskupom niemieckim, aby przeciwstawili się wszelkim utrudnieniom czynionym tym, którzy spieszą z pomocą Krzyżakom przeciw Prusom i Litwinom.
- 1281, 19 IX, Karniów. Mikołaj książę opawski nadaje Krzyżakom prawo patronatu nad kościołem w Karniowie.
- 1283, 16 III, s. 1. Voco de Caraei podkomorzy księcia opawskiego rozstrzyga na korzyść Krzyżaków długotrwały spór o las Lubuska.
- 1283, 23 III, Lobenstein. Mikołaj ks. opawski potwierdza Krzyżakom posiadanie lasu Libusza. Druk: *Die Urkunden des Deutsch Ordens Zentralarchiv...*, nr 609.
- 1290, 11 XI, s. 1. Krzyżacy z Opawy sprzedają Wozu z Ebirstein łękę.
- 1357, 5 III, Brunn. Mikołaj ks. opawski i raciborski potwierdza Krzyżakom prawo patronatu nad kościołem w Karniowie.

Nadto w kopiarzu rękopiśmiennym z r. 1750, sporządzonym przez J. Schwandhera: *Diplomatarium seu Regesta celeberrimi Ordinis S. Johannis Hierosolimitani per Bohemiam, Poloniam, Hungariam, Austriam, Styriam et Carinthiam ex fontibus fide dignis collegit...*, sygn. HS. 256, zawarte są streszczenia dokumentów, m. in. odnoszących się do Śląska. Wynotowano z niego następujące pozycje:

- Pag. 77. 1343, 23 X, Brzeg. Bolesław ks. śląski zatwierdza nadanie, które uczynił Henryk de Syfridisdorf na rzecz joannitów w Brzegu¹.
- Pag. 77. 1343, 24 X, Ziębice. Mikołaj ks. śląski czyni zapisy na rzecz swojej małżonki Agnieszki „in Pilavia cruciferorum prope Canth.”*
- Pag. 77. 1344, 10 I, Brzeg. Bolesław ks. śląski i pan Legnicy sprzedaje joannitom w Ośnej „iura et dominia ducalia in Guntheri villa”*
- Pag. 79. 1345, 21 II, Brzeg. Bolesław ks. śląski stwierdza, że joannici w Ośnej kupili folwark zwany Jankwocie.
- Pag. 81. 1346, 26 III, Opawa. Mikołaj ks. opawski i raciborski czyni nadanie na rzecz joannitów opawskich*.
- Pag. 81. 1346, 6 IV, Złotoryja. Waclaw ks. śląski czyni nadanie na rzecz joannitów w Złotoryi*.
- Pag. 81. 1346, 17 V, s. 1. Bolesław ks. śląski nadaje joannitom w Tyńcu miejscowość Karczyn*.
- Pag. 82. 1347, 7 I, s. 1. Mikołaj ks. śląski i pan Ziębic potwierdza joannitom posiadanie folwarku Canthandsdorf koło Strzelina*.
- Pag. 82. 1347, 11 III. Świdnica. Bolko ks. śląski potwierdza dokonaną na rzecz joannitów z Tyńca sprzedaż 4 grzywien czynszu ze wsi Świątniki koło Niemczy.
- Pag. 82. 1347, 23 IX, Jelenia Góra. Bolko ks. śląski i pan Świdnicy potwierdza joannitom w Tyńcu posiadanie połowy wsi Karczyn*.
- Pag. 83. 1349, 3 II, Lubschnes. Mikołaj ks. opawski i raciborski potwierdza testament Hynka de Lubschitz, w którym poczynił on zapisy na rzecz joannitów*.

¹ Z powodu niemożności dotarcia do wydawnictwa Delaville-Leroulx, *Cartulaire général des hospitaliers de Saint Jean de Jérusalem*, Paris 1894 i n., I—III, nie sprawdzono, czy odpowiednie teksty nie zostały ogłoszone w tym wydawnictwie (dalej oznaczamy je gwiazdką).

- Pag. 83. 1349, 25 IX, Opawa. Mikołaj ks. opawski i raciborski stwierdza, że Piotr, wójt cieszyński, ofiarował joannitom z Opawy 12 grzywien dochodu z wójtostwa cieszyńskiego².
- Pag. 83. 1349, 21 X, Brzeg. Bolesław ks. śląski stwierdza, że Loblinus de Grab sprzedał joannitom w Osnej 10 łanów czynszowych ze swojej posiadłości Nemyn koło Oławy*.
- Pag. 84. 1350, 14 VII, Kłodzko. Rada miasta Kłodzka poświadcza przywilej arcybiskupa praskiego Ernesta dla joannitów³.
- Pag. 83. 1350, 31 X, Brzeg. Bolesław ks. śląski i pan Legnicy i Brzegu potwierdza, że Berta, żona Loblina z Grabu, wyraziła zgodę na sprzedaż 10 łanów joannitom*.

Kwerenda w Centralnym Archiwum Krzyżackim nie została z powodu krótkiego pobytu zakończona. Do przeglądnienia pozostały jeszcze dość duże partie inwentarza Tumlera (tom VI i VII) oraz dyplomatariusz Schwandnersa (partie od s. 12—49 i od s. 54—132).

Kwerenda w Archiwum Joannitów w Wiedniu dała wynik negatywny.

Oddział rękopisów Nationalbibliothek w Wiedniu (Josephsplatz 1) w skrzydle gmachu na czwartym piętrze zawiera w swych zbiorach sporo rękopisów z Polski pochodzących lub do Polski się odnoszących, między nimi i sporo silesiaków. Przegląd ich ułatwia stare wydawnictwo *Tabulae cod. mscrr. in bibliotheca palatina Vindobonensi asservatorum (1864—1934)*, obejmujące w 10 tomach katalog rkp. starej serii, w tomie 11 i 12 katalog rkp. greckich, orientalnych (w tym słowiańskich) i różnojęzycznych, ponadto w t. 11 alfabetyczny spis autorów i tytułów dzieł zawartych w rękopisach „Nova series”, która posiada tylko katalog kartkowy. Według katalogu tego przeglądnęto i wynotowano treść następujących pozycji:

Ser. ant., rkp. nr 9. XI w., perg. Na antefolium kalendarz. Treść: ułamek kalendarza klasztoru S. Blasii in Nigra Silva (Schwarzwald) z XII w.: „V kal. Novembris: Bolezlaus dux” (na razurze)⁴.

Nr 480. Koniec XIII w., fol. 180v, ręką XIII/XIV w.:

„anno domini M^oCC^o LXXIII [poprawione z VIII] Theutonici Poznan comburunt”.

„anno domini M^oCC^o LVII Natus est Premisl rex Polonie”.

„anno domini M^oCC^o LXV exusta fuit ecclesia Poznaniensis”.

fol. 187—227v: Kronika Kadłubka, rkp. Eugeniański⁵.

Nr 509. 4°. Pismo połowy XIV w., perg. Fol. 1—1v: w dwie kolumny tzw. Annales Grussavienses⁶. Fol. 1 u góry pismem XVII w.: „Fragmentum Chronici quorundam imperatorum et regum Bohemiae”. Na dole ręką XV/XVI w.: „Iste liber est monasterii s. Dorothee in Vienna”. Pismem XVII w.: „Ex augustissima Bibliotheca cesarea Vindobonensi”.

Nr 1389. XIV/XV w., perg. Ernesti de Pardubic, Mariale, indice adiecto. Fol. 1 u dołu, ręką XVI/XVII w.: „Collegii Glacensis canonicorum regularium s. Augustini” (przekreślone). Następuje notatka, iż książka ocalała w r. 1648

² Dokument ten nie został ogłoszony w wydawnictwie *Listinař Těšinska*, wyd. E. Néméc (Codex diplomaticus ducatus Tassinensis, Český Těšín 1958).

³ Dokument ten nie został opublikowany w wydawnictwie: *Geschichtsquellen der Grafschaft Glatz*, wyd. Volkmer-Hohaus, t. I, Kłodzko—Bystrzyca 1883.

⁴ Por. O. Balzer, *Genealogia Piastów*, Kraków 1895, s. 119, przyp. 36; *Mon. Germ. Nocr.*, t. I, s. 325.

⁵ Opis rękopisu por. H. Hofman-Dadejowa, *Studia nad rękopisami kroniki mistrza Wincentego*, Lwów 1924, s. 12 i n.

⁶ Druk: MPH III 696—697.

- w Pradze przed Szwedami. Fol. 3: ozdobne miniatury. Na dole ręką XVI w.: „Insignia collegii Glacensis canonicorum regularium s. Augustini”.
- Nr 1765. Połowa XV w., fol. 24. Historia gloriosissimi Stanislai cantu permixta pro matutino ceterisque horis cum officio utroque misse ob venerationem eiusdem s. patris Polonorum solenniter peragenda. Hymn z nutami. Inc.: „O es adest celebris”.
- Nr 1773. (R. 1315). Lectionarium scriptum iussu Elizabete regine Bohemie et Polonie.
- Nr 1795. XV w. (r. 1473), miejsce powstania rkp. Salzburg. Fol. 1—12: Historia s. Stanislai ep. Cracoviensis cum officio. Inc.: „Dies adest”. Historia Inc.: „Stanislaus ut annales”. Fol. 12—20v: Historia s. Adalberti Pragensis cum officio. Inc.: „In finibus Germanie”⁷. Fol. 21—49: Petrus de Wartenberg, Historia de s. Hedwige cum officio. Inc.: „Lux lucis”.
- Nr 1842. Połowa XV w., 404,4⁰. Cum picturis. Hore canonice in Polonia scripte. Rkp. znajdował się na wystawie i nie można go było oglądać.
- Nr 2167. Fol. 1—27. Laurentius de Polonia scolasticus ecclesie Wratislaviensis, Memoriale decreti⁸.
- Nr 2182. Połowa XII w. Necrologium monasterii Altahe Superioris. Fol. 63v: „V kal. Mai. Wladizlaus archiepiscopus Saltzbergensis obiit”⁹. Fol. 65; „VI non. mai. Bela laicus obiit, rex Ungarie”. Fol. 85: „VIII kal. augusti: Maria regina Ungarie obiit”. Fol. 107v: „VIII kal. novembris: Bolzlaus abbas s. Mauritiu obiit” (ręką XIII w.)¹⁰.
- Nr 2641. XVI w. Modrzewski, De re publica, tłum. hiszpańskie.
- Nr 3143. Fol. 97v—98v. List Ottokara do książąt polskich. Inc.: „Requirentes rationes circumspecte... „Expl.” Adversarii nostri Christiani fuerint vel pagani”¹¹.
- Nr 3148. Fol. 113, pap. 295×218 mm. Cicero, Sermones. Inicjaly, herby, miniaturzysta prawdopodobnie Włoch. Miejsce powstania: Wrocław, połowa XV w. Antefol. (verso) ręką XV w.: „Liber doctoris Nicolai Schulteti canonici Wratislaviensis. Reverendus pater dominus Johannes episcopus Wratislaviensis librum cum multis aliis monasterio canonicorum regularium s. Dorothee Wienne ex relictis doctoris Nicolai Sculteti canonici et cantoris Wrat. ibidem sepulti assignavit et illuc traduci curavit A^o 1488”. Fol. 1 u dołu: herb Nicolai Sculteti.
- Nr 3202. Questiones an Wratislavia regi Georgio se dedat nec ne.
- Nr 3416. XVI w. Kronika Kadiubka, rkp. tzw. Fabra¹².
- Nr 3473. XV w. Fol. 112v—113v: Epistola concilii Bassiliensis ad rectorem, magistrum et doctores Univers. Cracoviensis, data: Lausannae 26 VIII 1448¹³. Fol.

⁷ Jest to tzw. *Żywoł św. Wojciecha* autorstwa Brunona; ogłoszony z innego rękopisu przez dotychczasowych wydawców; por. MPH I 189.

⁸ Por. F. Schulte, *D. Geschichte d. Quellen u. Literatur d. kanonischen Rechetes*, t. II, Stuttgart 1877, s. 136—137.

⁹ Zapiska nekrologiczna o śmierci Władysława arcyb. salzburskiego i biskupa wrocławskiego nie znana ani H. Grotefendowi, *Stammtafeln der schlesischen Fürsten bis zum Jahre 1740*, Wrocław 1889, ani Wutkemu, *Stamm- und Übersichtstafeln der schlesischen Piasten*, Wrocław 1911.

¹⁰ Chodzi tu przypuszczalnie o jakiegoś księcia słowiańskiego; czy Piasta, czy Przemyślide, nie wiadomo. Ani Balzer, *op. cit.*, ani V. Novotny, *České dějiny*, t. I, cz. 3, tabl. genealogiczna, księcia takiego nie znają.

¹¹ Z rękopisu krakowskiego drukował B. Ulanowski, *SS. rer. Pol.*, t. XII, gdzie wcześniejsze druki z rkp. wiedeńskiego.

¹² Opis rkp. u Hofman-Dadejowej, *op. cit.*, s. 10—12.

¹³ Listu tego nie zna K. Morawski, *Historia Uniwersytetu Jagiellońskiego*, t. I, s. 346—352, 382—383, ani wydawcy *Codex epistolaris saeculi decimi quinti*.

- 9v—12v: Littere conc. Basil ad duces Masovie, data: Basilee 1 II 1448. Inc.: „Meruit caritas tua”. Fol. 198v—201v: Epistola Univers. Crac. ad Universitatem Parisiensem querelam continens contra Baptistam ep. Camerinensem, qui in Polonia ad regem Casimirum venit tamquam nuntius apostolicus. Data: Cracovie 16 VII 1448¹⁴.
- Nr 4151, 4299, 4576. Hofmann de Swydnicz Joh., Tractatus contra communionem laicorum.
- Nr 4723. XV w., pap. fol. 224,4^o. Subsequitur hymnus de s. Adalberto cum notis musicis.
- Nr 4756. XV w., fol. 35v—42v. Iudicium super comete a. d. 1456 factum per doctorem Albertinum Polonum. Inc.: „Et si admodum...” Expl. „tue tuis servitium in posterum tribuem”.
- Nr 5073. XV w., fol. 208—209. List cesarza Zygmunta do miasta Krakowa w sprawie posłuszeństwa soborowi w Konstancji. Data: Konstancja 4 IX, 1439 (?). Czas powstania: XV/XVI w.
- Nr 5105. Przywileje kolegiaty ś. Jadwigi w Brzegu; por. *Cod. dipl. Silesiae*, t. IX, s. IX—X.
- Nr 5253. XV w., pap., fol. 264,4^o. Fol. 122—167v: Tractatus universitatis Cracoviensis de auctoritate ecclesie et sacrorum conciliorum editus. 1442. Inc.: „Deliberantibus nobis quid”¹⁵.
- Nr 5448. XV w., pap. fol. 360. Fol. 61v—94v: Tractatus universitatis Cracoviensis de auctoritate ecclesie et facultate et veritate Basiliensis concilii. Inc.: „Deliberavimus nobis quid”¹⁶.
- Nr 5512. XV w., fol. 354v. Uszkodzony dokument notarialny Jana syna Mikołaja Lawcowicz kleryka diecezji wrocławskiej z r. 1454 (mylnie 1408 w katalogu).
- Nr 7574. XVII w. Acta abbatum in Trebnitz ... concernentia.
- Nr 7638. XVIII/XIX w. Fol. 2—2v: dokument Ludwika Węgierskiego z 15 VI 1378, Haimburg, w sprawie małżeństwa Jadwigi. Fol. 2v—3: dokument Ludwika Węgierskiego i obu Elźbiet 12 II 1380 Zoli, w tej samej sprawie. Fol. 3v: dokument Leopolda austriackiego z 29 VII 1385 w sprawie małżeństwa Wilhelma i jego żony Jadwigi (conthoralis). Po „consumatio matrimonii” Leopold wypłaci 200 000 flor. i Wilhelm w żadnym wypadku nie utraci praw do dziedzictwa po nim¹⁷.
- Nr 8546. XVI w. Farrago notitiarum historicarum Bohemiam et Poloniam concernentium.
- Nr 8879. XVI/XVII w. Rapold D., Historia de Silesiae ducatu.
- Nr 10100. XV w., fol. 1—12. Nuptiarum Georgii Bavariae ducis et Hedevigis Casimiri Polonie regis filiae Landshuti a. 1475 descriptio (germanice).
- Nr 11985. R. 1667. Fundationes, gratiae et privilegia ecclesiae B.M.V. praepositi et canonicorum regularium s. Augustini in oppido Glatz ab a. MCCCL translata omnia pontificia et imperatoria auctoritate in collegium soc. Jesu ibidem. Collecta et descripta ex originalibus diplomatibus et litteris a.d. MDCLXVII¹⁸.

¹⁴ Jw.¹⁵ Jw.¹⁶ Jw.¹⁷ Wszystkie dokumenty znane są z druków J. Dąbrowskiemu, *Ostatnie lata Ludwika Wielkiego*, Kraków 1918, s. 19, 361, i W. Maciejewskiej, *Jadwiga królowa polska*, Kraków 1834, s. 50.¹⁸ Pozycje oznaczone dwiema gwiazdkami drukowane są w *Geschichtsquellen d. Grafschaft Glatz*, t. I; z powodu braku numeracji niepodobna numerów wydawnictwa cytować.

Str. 1, r. 1349, 31 III, cesarz Karol IV zatwierdza nadanie Ernesta arcyb. praskiego i jego braci dla klasztoru w Kłodzku. Str. 3, r. 1350, 23 X, dokument Ernesta arcyb. praskiego fundujący klasztor w Kłodzku**. Str. 10, 1350, 23 X, dokument Karola IV zatwierdzający fundację klasztoru**. Str. 14, 1452, 24 IV (pont. a. X), bulla papieża Klemensa VI zatwierdzająca fundację klasztoru. Str. 15, 1357, Praga, dokument arcyb. Ernesta dla prepozyta klasztoru nadający mu prawo absolwowania**. Str. 21, 1349, 31 III, dokument ces. Karola IV zwalniający sołtysa w Schweidelsdorff od powinności na rzecz króla czeskiego i jego urzędników i przenosząc je na arcybiskupa Ernesta i jego następców. Str. 22, 1349, 31 III, dokument ces. Karola IV zwalniający sołtysa w Bertholdsdorf (iam Batzdorf) od powinności jw. i nadający go arcyb. Str. 24, 1350, 29 VIII, dokument ces. Karol IV, nadający sołtysów w Schweidelsdorf i Bertholdsdorf klasztorowi w Kłodzku**. Str. 27, 1358, 15 XII, Karol IV ces. zwalnia dobra klasztoru w Kłodzku od wszelkich ciężarów i opiekę nad nim powierza burgrabiemu i magistratowi miasta. Str. 31, 1366, 11 VIII, Karol IV ces. zwalnia sołtysów z Schweidelsdorf i Bertholdsdorf od wszelkich powinności jako należących do fundacji arcyb. Ernesta**. Str. 33, 1365, 28 X, Karol IV ces. zastrzega sobie rozstrzygnięcie sporu między sołtysami kłodzkimi a sołtysami Schweidelsdorf i Bertholdsdorf**. Str. 34, 1366, 11 VIII, Karol IV ces. wydaje mandat w sprawie niepobierania dań od sołtysów Schweidelsdorf i Bertholdsdorf**. Str. 35, 1366, 12 VIII, Karol IV ces. podobne pismo do magistratu i społeczności miasta Kłodzka**. Str. 37, 1366, 12 VIII, Karol IV ces. poleca zwolnić dobra klasztoru w Kłodzku od wszelkich ciężarów i powinności. Str. 39, 1366, 13 VIII, Karol IV ces. poleca zwrócić wszelkie dokumenty klasztorowi w Kłodzku**. Str. 41, 1384, 26 VI, Wacław IV kr. zatwierdza wszelkie nadania na rzecz klasztoru w Kłodzku**. Str. 45, 1412, 29 V, Wacław IV kr. zezwala na fundację szkoły dla 24 synów mieszczan kłodzkich, którzy mają służyć do nabożeństwa w kościele**. Str. 61, 1414, styczeń, Wacław IV kr. poleca zachować wolność od podatków majątków proboszcza i klasztoru w Kłodzku**. Str. 63, 1418, styczeń, tegoż podobny przywilej**. Str. 70, 1409, 28 X, Wacław IV kr. zwalnia predium o 19 prętach roli z łąką uzyskane od Małgorzaty Meckwieten od wszelkich świadczeń na rzecz miasta Kłodzka. Str. 77, 1407, maj, ławnicy Kłodzka zwalniają też predium od wszelkich powinności**. Str. 81, 1409, 24 VI, Jan ks. raciborski zatwierdza wszystkie przywileje klasztoru w Kłodzku z mocy upoważnienia królewskiego**. Str. 97, 1422, 21 I, tenże ks. raciborski i opawski, starosta kłodzki stosownie do przywilejów cesarskich bierze w opiekę klasztor w Kłodzku**. Str. 103, 1422, 11 VIII, tenże, za czasów kiedy był starostą kłodzkim, nie pozwalał obciążać powinnościami dóbr klasztoru w Kłodzku. Str. 117, 1433, 4 III, Zygmunt ces. poleca staroście kłodzkiemu, aby przestrzegał zwolnień klasztoru w Kłodzku od wszelkich powinności**. Str. 121, 1437, 8 IX, Zygmunt ces. poleca starostom kłodzkim, aby bronili klasztoru w Kłodzku stosownie do przywilejów ces.** Str. 130, 1434, 8 III, Zygmunt ces. zatwierdza przywileje Karola IV, Wacława IV, arcyb. praskich i starostów kłodzkich na rzecz klasztoru w Kłodzku**. Str. 135, 1434, 28 III, Zygmunt ces. zleca swym urzędnikom protekcję królewską nad klasztorem w Kłodzku**. Str. 139, 1434, 12 V, Zygmunt ces. zatwierdza przywileje swych poprzedników**. Str. 167, 1434, 28 VI, sobór bazylejski zabrania uciskać poddanych kościoła i dobra jego rabować, także odnoszą się te postanowienia do klasztoru w Kłodzku**. Str. 176, 1438, 18 VIII, sobór bazylejski zatwierdza klasztorowi w Kłodzku przywileje własne i ces. Zygmunta**. Str. 138, 1438, 4 XII, Albrecht ces. za

- twierdza klasztorowi w Kłodzku przywileje ces. Zygmunta i Wacława **. Str. 191, 1439, 1 VI, Mikołaj Gramis proboszcz wrocławski transumuje przywileje: a) z 18 VIII 1438, b) dokument ces. Zygmunta. Str. 213, 1475, 14 X Henryk ks. ziebicki, hr. Kłodzka i baron na Kunstadt i Podiebradach zatwierdza przywileje klasztoru w Kłodzku **. Str. 223, 1499, 23 IX, Albert, Jerzy i Karol ks. ziebiccy, Śląska i Oleśnicy, hrabiowie Kłodzka i panowie na Kunstadt i Podiebradzie zatwierdzają klasztorowi w Kłodzku przywileje cesarskie, papieskie i arcybiskupów i in. **. Str. 230, 1501, 23 IV, przywilej tychże dla tegoż odbiorcy. Str. 234, 1502, 23 XI, Udalryk hr. in Hardeck, in Glatz et in Marchland zatwierdza klasztorowi w Kłodzku przywileje cesarzy i książąt. Str. 237, 1504, 23 VIII, Władysław król czeski zatwierdza w posiadaniu klasztoru w Kłodzku zabrane im wsie wymienione z imienia. Str. 166 (druga paginacja), 1353, 8 I, Jan komtur joannitów w Kłodzku funduje mszę poranną w kościele parafialnym w Kłodzku.
- Nr 12018. Kopia dokumentu ks. Władysława opolskiego dla miasta Jarosławia z r. 1375.
- Nr 13013. List Jagiełły do papieża w sprawie poselstwa legata Roselli de Rosellis ¹⁹
- Nr 13398, XV w., fol. 1—11v. Kalendarz łądzki. Fragment zaczynający się od 1 lutego ²⁰.
- Nr 14617. XVII w., Kopiarz zawierający streszczenia i ekscerpty dokumentów śląskich, zwłaszcza wrocławskich, po niemiecku. Fol. 110—12v: Praga 1392 13 XI (Mittwoch in der Martinswoche vor dem Sontage), przywilej Wacława IV dla miasta Środy. Fol. 112v—113v: Wrocław 1438, 9 XII, Albrecht ces. transumuje dokument rady miejskiej wrocławskiej dla Środy z r. 1352, 19 II, zezwalający na apelację tylko do wrocławskiej rady ²¹. Fol. 120—120v: 1263, 28 IX, przywilej ks. Henryka dla Wrocławia (po niem. ²²). Fol. 395—396, kopia bulli dla biskupstwa wrocławskiego z r. 1155 (1154). Fol. 397—400: kopia bulli dla Wrocławia z r. 1245. Fol. 400v—101v: 1248, 8 VII, in ecclesia s. Marthae(?), przywilej Bolesława Rogatki dla kapituły wrocławskiej ²³. Fol. 402—403: 1290, 23 VI, Wrocław, przywilej Henryka IV dla biskupstwa wrocławskiego ²⁴. Fol. 403v—405v: 1291, 2 III, Głogów in domo domini Nicolai scolastici, przywilej Henryka głogowskiego dla biskupstwa wrocławskiego ²⁵. Fol. 407—408: 1345, 15 VIII, przywilej Jana Luksemburskiego dla biskupstwa wrocławskiego. Fol. 457—463: 1420, 14 III Wrocław, przywilej ces. Zygmunta transumujący: a) przywilej ks. Henryka wrocławskiego z 31 I 1272 ²⁶, b) Jana Luksemburskiego z 6 IV 1327 transumujący dokument Henryka legnickiego z 22 VII 1290, Wrocław ²⁷, c) przywilej Jana Luksemburskiego z 28 IV 1339, Norymberga, dla starosty wrocławskiego ²⁸. Fol. 613: streszczenie niem. dokumentu Henryka dla Wrocławia z r. 1263 ²⁹. Fol. 613—613v: toż z r. 1280. Fol. 613v: toż Hen-

¹⁹ Por. *Cod. epist. saec. decimi quinti*, t. II, nr 245.

²⁰ Drukowany w MPH V 462, 468.

²¹ Druk: *Breslauer Urkundenbuch*, wyd. G. Korn, Wrocław 1871, nr 207, 17 II 1352.

²² Dokument nie znany Kornowi ani *Regestom Śląskim*.

²³ Por. *Regesten zur schlesischen Geschichte*, nr 677.

²⁴ Tamże, nr 2141.

²⁵ Tamże, nr 2186.

²⁶ *Breslauer Urkundenbuch*, nr 39.

²⁷ Tamże, nr 125, 56.

²⁸ Tamże, nr 160.

²⁹ Tamże, nr 25.

ryka VI z r. 1327³⁰. Fol. 614—615: toż Jana Luksemburskiego z r. 1327³¹. Fol. 615: toż z r. 1341³². Fol. 1615—1615v: toż z r. 1343³³. Fol. 616—616v: toż Karola IV z r. 1348³⁴. Fol. 616v: toż z r. 1352³⁵. Fol. 617: toż Wacława IV z r. 1389 (pozwala dochody miejskie obracać na poprawę murów i bram miejskich). Fol. 617—618: toż z r. 1395 (pozwala wolną sprzedaż chleba w obrębie mili miejskiej). Fol. 618: toż z r. 1396 (zezwała na apelację tylko do sądów wrocławskich). Fol. 34v—35: ekscerpt dokumentu Henryka legnickiego z r. 1290 dla Wrocławia³⁶.

Nr 14618. Kopiarz dokumentów górnośląskich z XVI w. (początek), zawierający streszczenia niemieckie dokumentów przeważnie XIV i XV w.³⁷ Fol. 648v: 1451, 17 XII, ks. Wacław opawski wydaje przywileje dla dóbr Miechowitz w Bytomskim. Fol. 468v: 1384, 6 IX, Ziemowit ks. cieszyński wydaje przywilej dla dóbr Michalkowitz w Bytomskim. Fol. 648v: 1452, 6 I, Bytom, Wacław ks. cieszyński wydaje przywilej dla dóbr Bilechowitz w Bytomskim. Fol. 648v: 1442, 24 XI, Cieszyn, Wacław ks. cieszyński wydaje przywilej dla miejscowości Mikolschütz w Bytomskim. Fol. 656: 1491, 14 III, Cieszyn, ks. Kazimierz cieszyński wydaje przywilej dla Mokrau. Fol. 656v: 1404, 4 XI, ks. Bolko cieszyński wydaje przywilej dla Bielska, w którym zatwierdza temu miastu posiadanie browaru i karczmy. Fol. 656v: 1456, 22 V, Cieszyn, ks. Wacław cieszyński nadaje Łukaszowi(?) Sabrstrowsky karczmę, browar i prawa warzenia piwa w Bielsku (Bielitz). Fol. 656v: 1465, 29 X, ks. Kazimierz cieszyński sprzedaje Janowi Borinsky prawo budowy karczmy we wsi Heinzendorf, warzenia i sprzedawania tamże piwa. Przywilej zatwierdzony 1503, 27 III. Fol. 656v: 1495, 22 VI. Andrzej zu Neisse zatwierdza, że karczma i prawo warzenia piwa ma pozostać przy Lostra Mühle(?) i przy miejscowości Heinzendorf. Fol. 663: 1473, 25 VII, Gliwice, ks. Jan oświęcimski i gliwicki nadaje Herbotowi dom w Gliwicach i zatwierdza mu prawo warzenia i wyszynku piwa. Fol. 692: 1406, 25 I, Toszek, ks. Bolko cieszyński i oświęcimski nadaje Paszkowi von der Blotnitz prawa książęce w tej wsi. Fol. 692: 1454, 19 V, Toszek, ks. Przemko cieszyński i toszecki sprzedaje za 53 grzywny prawa książęce we wsi Klein Lubok. Fol. 694: 1478, 17 V, Toszek, ks. Przemysław oświęcimski i toszecki zatwierdza sprzedaż, którą uczynił Szymon von Glugosch z Mikołajem von Preskretschem, tj. dóbr Joschiona. Fol. 694: 1324, 3 III, Koźle, Władysław ks... i bytomski sprzedaje Klemensowi von Swientopelk dobra Kamienitz z prawami książęcymi. Fol. 695: 1438, 1 VI, Toszek, ks. Wacław oświęcimski i toszecki zatwierdza podział dóbr Gross Wilkowitz uczynioną przez Katarzynę von Proslawitz między jej synami Samborem, Striczko i Janke. Fol. 695: 1404, 3 XII, Cieszyn, ks. Bolko cieszyński zatwierdza umowę Stefana i Bernarda von Sachersdorf z Frischke Kubil von Vsisky w sprawie dóbr Sachersdorf. Fol. 695: 1412, 10 I Cieszyn, ks. Bolko cieszyński nadaje Proscowi von Czechowitz wieś Dzirsno z wszystkimi prawami. Fol. 704: 1438, 2 VI, b. m., ks. Wacław oświęcimski zatwierdza sprzedaż

³⁰ Tamże, nr 120.

³¹ Tamże, nr 126.

³² Tamże, nr 167.

³³ Tamże, nr 174.

³⁴ Tamże, nr 192.

³⁵ Tamże, nr 205—207.

³⁶ Tamże, nr 56.

³⁷ Ani jeden z dokumentów zarejestrowanych w tym rękopisie nie został opublikowany w wydawnictwie *Listinař Těšínska*.

dóbr Smolitz między Mikołajem Smolitz i Janko Plotzky. Fol. 717: 1480, 28 XI, ks. Kazimierz cieszyński zatwierdza sprzedaż wsi Pilgramsdorf przez Pawła Kornitza Jerzemu Bitowsky von Klimkowitz. Fol. 722: 1523, po 31 V, ks. Kazimierz wyznacza niektóre miejscowości, które mają pobierać piwo z Cieszyna, a to: Haslach, Zamrsk i in. Fol. 722v: 1521, 24 VI, Freistadt, ks. Kazimierz udziela miastu Cieszyn prawo wyszynku wina. Fol. 723: 1470, 1 II, ks. Przemysław cieszyński i głogowski zatwierdza miastu Skotschau spalone przywileje i prawo mili. Fol. 723: sobota po Prokopie, s. a., ks. Kazimierz cieszyński zatwierdza miastu Skotschau przywilej z r. 1470. Fol. 725v: 1476(?), sobota przed 22 VII, Cieszyn, ks. Przemysław zatwierdza Waclawowi Hrzywnac von Heraltitz i Poln. Ostrau razem z Peterwald, Radwanitz, Bartelsdorf, Klein Kuntschitz, Michalkowitz i Muglinau. Fol. 725v: 1450, 11 V, Cieszyn, ks. Adam Waclaw zatwierdza Jerzemu Neborowsky dobra Nebory z przywilejami wszystkimi. Fol. 725 v: 1440, 7 II, ks. Władysław i Przemko bracia potwierdzają Piotrowi von Czielow posiadanie dóbr Trzebitzko. Fol. 728: Dienstag vor Lichtmess, s. a., Cieszyn, ks. Waclaw potwierdza Mikołajowi Rudsky von Rudz za zgodą miasta Freistadt prawo warzenia piwa w Albrechtitz wraz z karczmą. Fol. 728: 1492, 17 III, Cieszyn, ks. Kazimierz nadaje Hansowi Borinsky i jego rodzeństwu dobra Rostropitz. Fol. 728: 1447, 21 V, Cieszyn, ks. Bolko przekazuje Mikołajowi Borecky i jego żonie Annie prawa książęce na wsi Rostropitz. Fol. 728v: 1482, 5 III, Cieszyn, ks. Kazimierz cieszyński zatwierdza Henrykowi Czelo von Czechowitz dobra Bielowitzko z prawem sądownictwa, jak je posiadał ks. Bolko, wraz z urbarzem browarnym (Brauurbar). Fol. 728v: 1406, 18 VII, Cieszyn, ks. Przemysław zatwierdza sprzedaż wsi Mückendorf przez Mitzko Plaschko niejakiemu Brus za 120 grzywien gr. ze wszystkimi prawami. Fol. 729: 1447, 4 XI, Cieszyn, tenże nadaje niejakiemu „Machay” prawa książęce na miejscowości Steinau. Fol. 729: 1508, 10 XII, Cieszyn, ks. Kazimierz zatwierdza sprzedaż przez Hansa Sedlnitzky von Choltitz Waclawowi Hriwnac miejscowości: Michalkowitz, Heraltitz i Hruschow, za 5300 grzywien gr. Fol. 729v: 1431, 22 V, Cieszyn, ks. Włodek i Przemko cieszyńscy zatwierdzają sprzedaż dóbr Schobischowitz przez Jakuba von Wissoka Michałowi von Zbitkow. Fol. 729v: 1418, 1 VIII, Cieszyn, pani Małgorzata Lasko z córką Katarzyną sprzedają niejakiemu Goch von Ochab za zgodą ks. Bolka cieszyńskiego wieś Klein Ochab. Fol. 729v: 1454, 4 XI, Głogów, ks. Włodek cieszyński i głogowski stwierdza, że Erazm Mehlhose sprzedał 5 grzywien czynszu na Gross Logisch Mikołajowi Hartmanowi altaryście z Neuenkirch. Fol. 730: 1416, 7 I, Cieszyn, ks. Bolko cieszyński nadaje Michałowi von Friedrichsdorf dobra i wieś Iskrzitschin za jego służby. Fol. 730: 1453, 19 VI, Cieszyn, ks. Przemysław zatwierdza sprzedaż dóbr Iskrzyczyn przez Franciszka von der Überfahrt Hansowi von Fridrichowitz. Fol. 730: 1442, 7 V, Cieszyn, ks. Władysław i Przemysław cieszyńscy bracia zatwierdzają sprzedaż wsi Baumgart przez Jana von Friedrichowitz Mikołajowi Marschalk von Baumgarten. Fol. 730: 1470, 6 II, Cieszyn, ks. Przemysław zatwierdza sprzedaż dóbr Baumgart przez Mikołaja von Kramsch Barbarze, Zofii, Katarzynie i Urszuli rodzeństwu Kornitz von Dubowec. Fol. 730v: 1518, 28 X, Cieszyn, Akt podziału dóbr Baumgarten między braci Mikołaja, Konradyna i Jeremiasza Iskrzitschinsky. Fol. 730v: 1447, 25 VII, Cieszyn, ks. Zofia cieszyńska i jej synowie Przemysław i Bolesław przekazują swe prawa książęce na miejscowości Kotzobentz Hansowi Kisselowsky. Fol. 730v: 1416, 22 IV, Cieszyn, ks. Bolko zatwierdza sprzedaż dóbr Dziengilow między Piotrem Forgatsch

a Janem Rawir. Fol. 730v: 1431, 3 III, Cieszyn, ks. Przemysław zatwierdza przywileje dóbr Dziengilow. Fol. 731: 1416, 4 X, ks. Bolko zatwierdza przywileje miejscowości Podorz. Fol. 731: 1481, 26 VII, Cieszyn, ks. Kazimierz zatwierdza przywileje tejże miejscowości. Fol. 731v: 1450, 27 III, Cieszyn, ks. Przemysław zatwierdza przywileje miejscowości Haslach z niższym i wyższym sądownictwem. Fol. 731v: 1497, 18 VIII, Cieszyn, ks. Kazimierz zatwierdza przywileje dla Hermanitz, Wirbitz i Zablatsh. Fol. 731v: 1439, 13 IX, ks. Waclaw, Włodko i Przemysław zatwierdzają przywileje dla Drahomischl i Pruchno. Fol. 732: 1473, 28 II, ks. Przemysław zatwierdza przywileje Drahomischl i Pruchno. Fol. 732: 1481, 20 VII, ks. Kazimierz zatwierdza przywileje jw. Fol. 732: 1436, 13 VII, ks. Zofia i Ofka oraz ks. Waclaw cieszyński zatwierdzają przywileje jw. Fol. 732: 1484, 11 VI, ks. Kazimierz zatwierdza przywileje miejscowości Pogwizdof z wyższym i niższym sądownictwem. Fol. 732: 1474, 6 IV, ks. Anna zatwierdza przywileje wsi Suhej. Fol. 732: 1490, 19 II, ks. Anna zatwierdza przywileje jw. Fol. 732v: 1447, 30 XI(?), Cieszyn, ks. Bolko zatwierdza przywileje miejscowości Ober Bludowitz. Fol. 733: 1420, 2 IV, ks. Bolko zatwierdza przywileje miejscowości Ober Kuntzendorf. Fol. 733: 1449, 17 XI, ks. Bolko zatwierdza przywileje miejscowości Gross Gurek. Fol. 733v: 1440, 12 IX, Cieszyn, ks. Waclaw i Przemek zatwierdzają przywileje dla miejscowości Wenzlowitz i Datyn. Fol. 734: 1445, 21 V, Cieszyn, ks. Bolko zatwierdza przywileje dla dóbr Toschanowitz z wszystkimi książęcymi dochodami. Fol. 734: 1477, 15 X, Cieszyn, ks. Anna mazowiecka i cieszyńska zatwierdza przywileje dla dóbr Blogotitz. Fol. 734: 1493, 14 VIII, ks. Kazimierz zatwierdza przywileje wolnego folwarku (Freihof) koło Freistadt, zwanego Piostnekowsky(?). Fol. 734v: b. r., sobota post Sophie, Cieszyn, ks. Przemysław zatwierdza przywileje dóbr Kiselau z prawami książęcymi. Fol. 734v: 1420, ks. Bolesław zatwierdza sprzedaż miejscowości Klein Kuntzendorf przez Jana von Golasowitz Zygmunтови Kremsch staroście cieszyńskiemu za 200 grzywien.

Ser. nova, nr 45. XVII w. Cronica der Stadt Troppau.